

(א) לעיל טו: (ב) [חולין ט.], (ג) סנהדרין נג. ד) סנהדרין מה. ו)ש"ס ז"ל ר"י אמר רבה על צדקה.

תורה אור השלם

1. ואבלו את הבשר בלילה הזה צ"ל אש ומצות על מררים יאבלוהו: שמות יב ח
2. אל האבלו מוננו נא ובשל מבשל במקום כי אם צ"ל אש ראשו על קרניו ועל קרבו:
3. או בשרו כי יתנה בערו מכות אש ויתנה מיתת הכהן בחרת לבנה אצמקת או לבנה: ויקרא יג כד
4. ובת איש בהן כי תחל לזנות את אביה היא מוקלת באש תשרף: ויקרא כא ט
5. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואתה תירא: ויקרא כג כד
6. והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שער הירושן ושרף אותו על עצים באש על שער הירושן ושרף: ויקרא די יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות וזמחת י"ב נראה לפע"ד דה"ל לישאל דרש"י ללדני ק"ל מפרשין וה"ל דלה"ל דרב נחמן כד"ה ג"ש לאפוקי זמורי וזמחת זמורות ממשעין לו ג"ש וזמחת מדרב נחמן: (ב) תיב ד"ה ונרשו וכו' קמ"ל בסופו י"ב כשק"ל על דף ק"ו ע"כ:

מוסף רש"י

בקליפי ערלה. קליפי אגוזים ורמונים שלף הם ככלל פרי ואסורין משום פסלה (לעיל טו:). בגחלת. פסח שלא כבה (חולין ט.). ברמז. אפר חס וקן שמו נלשן ערבי (שם). בגפסיס. מין סיד וזרעין אומן כמין סיד (שם).

מוסף תוספות

א. שנאפה בו את הפת. מוסף שאין. ב. כ"ל. ועוד ק"ל מה שייך לאפלוני מדרבנן אי יש שבה עצים כפת או לא. טס.

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

עין משפט נר מצוה

יא א מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט:
 יב ב מ"י פ"ח מהלכות מלאכות אסורות הל' כב טו"ש ע"י ד' ס' קמב ט"ד ע"כ:
 יג ג ד מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:
 יד ה מ"י פ"ח מהל' טומאת נערת הלכה ט:
 טו ו מ"י פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ג:
 ז [מ"י פ"ח מהל' מעשה הקטנות הל' ט]:

לעזי רש"י

איגרו"ד. [איגרו"ד].
 חזו"ת. חזו"ת.
 אינקויני"ר. לחזו"ת.

רבינו הגנאל

מתנ"א אין צולין את הפסח על האסכלה ואם היתה אסכלה מנוקבת מותר. ומביעיא לן אליבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסכלה דסבר כיון שאין האש בעצמה סובכת אותו אינו צ"ל אש, תנור שהשיקו בקליפי ערלה שהן איסורי הנאה ונפרו ואפה בו את הפת, לירבי האוסר צליית הפסח האסכלה מהו. אמר ליה רב אבא הפת מותרת. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהשיקו ונפרו וצלה בו את הפסח אין זה צ"ל אש משום שנאמר צלי שני פעמים (וידיקין טעמא דכתיב צלי אש קרינא ביה). [נ"א: למעוטי כי האי גונא צלי אש קרינא גזרינן גלי רחמנא בצליית הפסח דלאו אש היא ולפיכך מיהו, אי בעית אימא כו'. ת"י התנור ותנאו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צ"ל אש. ומי אמר רבי גחלת אש היא והתניא מכות אש אין לי אלא שנמכה באש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא. נבזה בגחלת ברמז כו' ת"י מכה מכה ורבה כלומר שינה ושלש הכתוב מכה לרבות כל מכה הבאה מחמת אש. מדרבי גחלת מרוביא דקרא ש"מ גחלת לאו מחבת, אבל גחלת של עץ ודאי אש היא. איני גחלת של מחבת אינה אש, והא בת כהן דכתיב בה באש תשרף וא"ר מתנה פתילה היא אבר, ושנין שאני התם דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כתב רחמנא באש תשרף לרבות כל שרפה הבאה מכה האש ואע"פ שאינה אש בעצמה. אבל פרים הנשרפים דכתיבא האש אחר שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה, למעוטי סיד רותח וגפסיס ורומחין וכיוצא בהן, פ"י הייא מהרה. ס"א לעגל והוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

לקיוהא דפירא. איגרו"ר. טעם הפרי עומד בו שלא הוילאו ממנו כלום ואע"פ שהחלש מאליו ונתקלקל טעמו מוילאו דם שכתו בקרבנו: **הכא ליסא לקיוהא דפירא בעיניה. שבלעו זלי הראשון: מנוקבת.** עשויה כבריחים עשין שלנו ויש חלל גדול צין בריח לבריח וזמון השפור לרוחבו וכל הטלה נללה בצויר

שצין שני בריחים שאין נשרו נוגע בצרול: **לדברי האוסר.** צפרק כל שעה [לעיל כו:]. רבי אומר הפת אסורה: **מהו.** הכל אין שצח ע"ש צפת: **זלי אש.** קרינא זיה וגבי עזי איסורא מיהא ניתקס דהתם לא חמיב מיעוטא: **אש קפיד רחמנא.** וחס התנור מולת פ"ד הוא וחס תמן צו נגד נשרף ונעשה פסח ואש: **חסו.** לפסח ולא הנדיל אלא חתכו בשנים ושלשה מקומות למהר ללייתו. אינקרני"ר נלע"ו: **צרימ.** אפר רותח: **גפסיס.** מין סיד הוא: **שנין.** שידון משום מכה ולא משום עשין. ואף על פי שמכוח עשין שוין בטומאתן נפקא מינה דחצי גריס מכת מכה מחמת אור וחצי גריס מכת שחין שהוא לקות חוס אחר שלא היה מחמת האור אין מנטרפין. כהכל שוחטין (חולין דף ט). מפרש: **פסילה של אבר.** ממתיכו וזרקו לתוך פיה: **תשרף.** כל מיני שריפה משמע מדלל כתיב צאש ונשמוק: **וכ"ש אש.** לשון קושיא הוא: **זני אהרן שריפת נשמה וגוף קיים.** הוא צסנהדרין (דף יג). כמין צ' שוחטין של אש נכנסו להן כחוטמיהן: **חמי האור.** רותמין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מבני אהרן למה לי תפוק מהכא דלא מקפידן חבילי זמורות דהא צדור ליה מיתה יפה בעינן: **זני לאו גזירה שוה** הוא **אמינא.** על כרחך אש ממש כגון להקיף חבילי זמורות צעין דלילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה אצרכה. ואי משום דרב נחמן דבעינן מיתה יפה ה"א נפיש לה חביליס טובא ירבו לה היסק גדול שמתות מה: **קא משמע לן.** גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכיון דשריפה היא אהני דרב נחמן לאפוקי זמורות וזמורת (רומחין א): **אלא צאש למה לי.** כיון דסופינו לרבות כל שריפות: **אבר מעיקרו.** שמוילאין אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: **ולא היכא דכסיי אש.** וכתב נמי שריפה צהדיה לרבויה כל שריפות אמא צתמיה: **הכא.** כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאמר: על

וגרפן ואפה בו את הפת מהו. תימה לרבי"א מאי קבעי הא קמני סופא (ט) צישה ע"ג גחלים דצרי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומיך ר"י שאני גחלים שאין חומן צא מחמת השלכות אלא מחמת עזמן ועפרא בעלמא הן אצל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת האצוקה צא שהוא איסור גמור הילכך מיבעי ליה ותימה לר"י כיון דהפת אסור כשאצוקה כנגדו וחוס אצוקה אסור א"כ כשגרפו ואפה צו את הפת נמי יהא אסור כנגדו ולא ר"י דאפילו כשאצוקה כנגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן צשמעמין וגם לא היה שייך לפלוגי אי יש שצח ע"ש צפת אי לא² וצירושלמי דייק כשהפסח נללה צתנור והגחלים תחמוי הלא חוס התנור כמו כן מצשלו והוי זלי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש האש נולח כח התנור והתנור מנרף חוס הגחלים שלא יתפור: **אין לי אלא שנמכה באש בניין בו.** אע"ג דשחין ומכה שוין לכל דבר דשחין ומכה מטמאים צשצוה אחד צשיער לנן וצפשיין מ"מ נפקא מינה לענין צירוף דשחין ומכה אין מנטרפין: **נבזה בגחלת בגפסיס בו.** תימה מה צין גפסיס רותח וסיד לחרסו של תנור דלמרינן לעיל טעמא דכתב רחמנא זלי אש שני פעמים הא לאו הכי זלי אש קרינא זיה והכא ציצטריך סיד וגפסיס רותח ריבויא צלל מאש לא הוה ידענא: **הא לאו הכי גחלת לא איקרי אש.** נראה לרבי"א דהוי מנ"ל למימר גלי רחמנא צמכיה וגמרינן מיינה ולא ציצטריך לשניי צע"א אלא משום לשון אחרון דלעיל מיהו תימה אמאי לא משני דרבי איירי בגחלים לוחשות והכא לא ציצטריך לרבויה אלא עוממות דלא איקרי אש כדמוכח צסמוך ו"ל נהי דגחלת דקרא היינו עוממות סתם גחלת דמשנה ודצרייתא הוי לוחשות: **באש תשרף צריבא כל שריפות דמשקף ריבויא הוא דהוה מנ"ל למיכתב צאש תמות:**

לקיוהא דפירא בעיניה הכא ליתא לקיוהא דפירא בעיניה: אין צולין את הפסח וכו': מעשה לסתור חסורי מיחסרה והכי קתני "ואם אסכלא מנוקבת מותר ואמר רבי צדוק מעשה בר"ג שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא מנוקבת בעא מיניה רב חיננא בר אידי מרב אדא בר אהבה (ט) תנור שהשיקו בקליפי ערלה ונפרו ואפה בו את הפת לרברי האוסר מהו א"ל הפת מותרת א"ל והאמר רב חיננא סבא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן תנור שהשיקו ונפרו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש שנאמר וצלי אש² צלי אש שתי פעמי' טעמא דגלי רחמנא צלי אש צלי אש שתי פעמים הא לא גלי רחמנא הוי אמינא צלי אש הוא א"ל גלי רחמנא התם וילפינן מינה ואי בעית אימא התם טעמא דכתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הא לא כתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הוה אמינא אאש קפיד רחמנא ואפילו גרפו נמו צלי אש הוא אבל הכא אעצים דאיסורא קא קפיד רחמנא והא ליתנהו ת"ר יחתכו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש רמי ליה רב אחדבוי בר אמי לרב חסדא מי אמר רבי גחלים אש גינהו ורמינהו³ מכות אש אין לי אלא שנמכה באש⁴ נבזה בגחלת ברמזן בסיד רותח בגפסיס רותח וכל דבר הבא מן האור לאיתויי חמי האור בניין ת"ל מכה מכה ריבה טעמא דרבי רחמנא מכה מכה הא לא רבי רחמנא מכה מכה גחלים לאו אש גינהו א"ל גחלת של עץ לא איצטריך קרא לרבויה כי איצטריך קרא לגחלת של מתכת וגחלים של מתכת לאו אש הוא והא גבי בת כהן דכתיב⁴ באש תשרף⁵ ואמר רב מתנה ופתילה של אבר היו עושין לה שאני התם דאמר קרא באש תשרף תשרף לרבות כל שריפות הבאות מן האש וכ"ש אש עצמה ונקיף לה חבילי זמורות ונקלה אתיא שריפה שריפה מבני אהרן מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים ונעביד לה חמי האור משום דר"ג⁶ דאמר ר"ג אמר קרא⁵ ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה וכי מאחר דאיכא רב נחמן גזירה שוה למה לי אמרי אי לאו גזירה שוה ה"א שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא ואי משום דרב נחמן ניפוש לה חבילי זמורות טובא כי היכי דתמות בעגלא קמ"ל ואלא באש ל"ל לאפוקי אבר מעיקרו אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא וכל היכא דכתיב באש תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת אש הוא והא גבי פרים הנשרפים דכתיב בהו⁶ ושרף אותו על עצים באש ותניא באש יולא בסיד רותח ולא בגפסיס רותח א"ל הכי השתא התם כתיב באש ושרף אותו על עצים באש לבסוף אש למימרא דאש אין מידי אחרינא לא התם נמי כתיבא שריפה לבסוף דכתיב על

לא תימה הכי תיקשי אמאי ציצטריך קרא דלא דמי צבת כיון שיכול להרמיח פתילה של אבר מערב צבת: [ועיין מוס' ימות ו': ד"ה טעמא].

תלמוד